

יגדיל תורה

חברת לזמדי ש"ס

לחיזוק לימוד
הדף היומי

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

חושך גלמודי, מהנאמך כפרש נשא

שלום עליך "רבי" או "רבי ומורי" ?

שכפרו שניהן בתוך כדי דיבור ותוך כדי דיבור דמי א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא מכדי תוך כדי דיבור כמה הוי כדי שאילת תלמיד לרב קצועות לב.

הפוסקים דנו בשיעור של "תוך כדי דיבור כדיבור דמי", רש"י בסוגיין, המפרש, והתוס' במסכת נזיר (כ:) והרשב"ם (ב"ב קט:). כתבו ששיעורו היא כדי אמירת ג' תיבות של שאילת תלמיד לרב, 'שלום עליך רבי', וכן פסק המג"א (סי' רו סק"ד). וכן הביא המשנ"ב (שם סק"ב), וכתב בשעה"צ שכן כתבו רוב האחרונים ודלא כט"ז שכתב דהשיעור היא בכדי אמירת 'שלום עליך רבי ומורי'.

מאידך יש שכתבו ששיעור תוך כדי דיבור היא בכדי אמירת 'שלום עליך רבי ומורי' דהיינו ד' תיבות וכדעת הט"ז. וכן במסכת בבא קמא (עג:) מבואר כן, והגרעק"א הקשה מכאן על הרמב"ם שכתב שהיא בכדי אמירת 'שלום עליך רבי'. וגם המשנ"ב בסימן רסז כתב במוסגר שהשיעור היא 'שלום עליך רבי ומורי', ובמשנ"ב בסימן קכח בענין עניית אמן אחר המברך כתב שהשיעור תוכ"ד היא מחלוקת הפוסקים י"א ג' תיבות וי"א ד' תיבות.

בשו"ת דברי יציב (אורח חיים סימן סד) מביא הגמרא במסכת סנהדרין דאיתא התם כי כאשר רבי יהושע בן לוי פגש את אליהו הנביא, אמר לו "שלום עליך רבי ומורי", ולכן המחבר ביורה דעה (סימן רמב) כתב כי גם כאשר התלמיד יוזם את אמירת השלום לרבו, הוא אומר את ארבעת התיבות הללו, והרמב"ם מחלק בין תלמיד שמתחיל באמירת שלום שאז אומר "שלום עליך רבי" לבין תלמיד העונה לברכת השלום של רבו שאז אומר "שלום עליך רבי ומורי".

ומחדש ה"דברי יציב" חידוש נפלא דכאשר אדם אומר "שלום עליך רבי" ביראת כבוד לרבו תוך כדי שהוא שוחה לפניו (ככתוב ברמב"ם) הרי זה לוקח זמן כמו אמירת "שלום עליך רבי ומורי" בלי לשחות לפניו.